

Sivistysvaliokunta
SiV@eduskunta.fi

VNS 72024 vp Valtioneuvoston selonteko YKn kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030 toimeenpanosta

YKn kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030 ohjaa Suomea ja muita YKn jäsenmaita kohti kestävää tulevaisuutta. Se tähtää köyhyyden poistamiseen sekä kestävään kehitykseen, jossa ympäristö, talous ja ihminen otetaan tasavertaisesti huomioon ja sisältää 17 tavoitetta, jotka maiden tulisi saavuttaa vuoteen 2030 mennessä. Selonteko kuvaa Suomen nykytilanteen Agenda2030:n toteuttamisessa, hallituksen keskeisiä toimia kunkin kestävän kehityksen tavoitteen osalta Suomessa ja maailmanlaajuisesti sekä toimeenpanon organisoinnin ja sen seurannan ja arvioinnin mekanismit.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry tarkastelee selontekoa ammatillisen koulutuksen järjestäjien näkökulmasta. Fokuksessa on erityisesti ”Tavoite 4. Taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet”.

Koulutustason nosto

Hallitus pyrkii siihen, että Suomi nostetaan takaisin maailman osaavimpien kansakuntien kärkeen ja suomalaisten osaamistaso käännetään takaisin kasvu-uralle.

Koulutustason nostaminen edellyttää, että yhä useampi ammatillisen tutkinnon suorittanut nuori jatkaa korkeakouluun. Perusopetuksesta ammatilliseen koulutukseen siirtyvillä tulee olla riittävät valmiudet saavuttaa työelämässä vaadittava ammattitaito sekä jatkaa korkeakouluopintoihin.

Vieraskielisten (19 prosenttia ammatillisen koulutuksen opiskelijoista) potentiaali jää korkeakoulujen ulkopuolelle, mikäli koulutusjärjestelmä ei tunnista heidän mahdollisuuksiaan paremmin.

Väylän ammatillisesta koulutuksesta korkea-asteelle on toimittava mahdollisimman sujuvasti kaikkien opiskelijoiden osalta.

Koulutuspoliittisesti tulisi lisäksi päättää, että koulutustasoa voi nostaa myös ammatillisen koulutuksen sisällä siten, että erikoisammattitutkinnon suorittaminen katsotaan tason nousuksi ammatillisen perus- tai ammattitutkinnon suorittaneelle.

Työelämän tarpeisiin vastaaminen

Ammatillisessa koulutuksessa tavoitteena on kohottaa ja ylläpitää väestön ammatillista osaamista, vastata työelämän osaamistarpeisiin ja edistää koulutuksen läpäisyä sekä koulutuksen jälkeistä työllisyyttä. Työelämän tarpeisiin vastaaminen edellyttää mm. sitä, että ammatillisen polun valinneilla on mahdollisuus päivittää osaamistaan ja edetä alansa sisällä kohti vaativampia työtehtäviä. Mikäli yritysten kilpailukyky halutaan nostaa, ei jatkuvan oppimisen mahdollisuuksista voi leikata vuoden 2024 sopeuttamistoimia enempää.

TKI-toiminta

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan osalta hallitus sitoutuu toimeenpanemaan parlamentaarisen TKI-työryhmän ehdotukset siitä, miten Suomen tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitus nostetaan neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä.

AMKE haluaa tuoda esille, että kunnianhimoisessa T&K-toiminnassa tarvitaan ammatillista koulutusta, jotta yritysten ammattiosaamiseen liittyviin tarpeisiin voidaan vastata. Talouskasvu ja uusien yritysten perustaminen on riippuvaista erilaisen koulutus- ja osaamistaustan omaavista yksilöistä. Valtaosa ammatillisen koulutuksen järjestäjistä toteuttaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa ja siksi rahoitusta tulee kehittää tukemaan ammatillisen koulutuksen, korkeakoulujen ja yritysten TKI-yhteistyötä.

Kehitysyhteistyö

Suomi tukee kehitysyhteistyövaroin globaalin oppimisen kriisin ratkaisemista tasa-arvoisen, inklusiivisen ja laadukkaan koulutuksen sekä elinikäisten oppimismahdollisuuksien takaamiseksi. Kestävällä pohjalla toteutettuna kehitysyhteistyö edistää naisten ja tyttöjen asemaa ja oikeuksia, tasa-arvoa, ihmisoikeuskysymyksiä, koulutustason maailmanlaajuista nostamista, ilmastotoimia ja puhtaan siirtymän markkinoille tähtäävää liiketoimintaa.

AMKE näkee ammatillisen koulutuksen koulutusviennin tärkeänä osana kehitysyhteistyötä. Sen avulla voidaan rakentaa tasavertaisia kumppanuuksia ja tukea yrittäjyyttä. Tilauskoulutusta koskeva pykäläesitys irrotettiin kuitenkin ammatillisen koulutuksen lainsäädäntöuudistuksesta lausuntokierroksella havaitun lisävalmistelutarpeen takia. Viimeistellyn pykälän tulee mahdollistaa kaupallisten yritysten hyödyntäminen koulutusviennissä, mutta myös varmistaa opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu.

Ukraina

AMKE näkee, että ammatillisella koulutuksella on keskeinen rooli Suomen tuessa Ukrainalle. Jälleenrakentamisessa tullaan tarvitsemaan ammatillisen koulutuksen panosta eri toimialojen koulutuksessa, kuten rakentamisessa ja sosiaali- ja terveyspalveluissa. Parhaisiin tuloksiin päästään eri koulutusasteiden saumattomalla yhteistyöllä.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja

Peter Pahlman
asiantuntija

Lisätiedot: asiantuntija Peter Pahlman, 040 015 1324, peter.pahlman@amke.fi